

nr 132

2007

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Miskomiej 1, ul. Żyby Pr
522 186
www.zawacka.pl
25 127; KEGON 870502736
KRS 00000 41692
r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Bydgoszcz
Osowa Góra

++.

Sz. Sz. - AK

Zytelewski Alojzy Teodor
ps. "Pol"
M: 132/741 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Zintelewski Alojzy J.
J: A: 132/741 Pom.
Bydgoszcz Sz. Sz. - AR

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa k. 2 s. 1-2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora 1 1-2

II. Materiały uzupełniające relację k. 3 s. 1-3

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

k. 8

VI Fotografia bractwa

1/1. Relacja - Żytelewski Alojzy:

1. Relacja z sierpnia 1987r.,
ksrotop. mpis,

k. 1 s. 1

2. Relacja Tadeusza Brukwiczkiego o
Alojzym Teodorze Żytelewskim, mpis
kop.

k. 1 s. 2

Alojzy Teodor Żytelewski
s. Teodora
ur. 26 luty 1915 r. Bydgoszcz
Pseudonim - Pol

Zaprzyśiężony w miesiącu kwietniu 1941 r. przez d - cę Okręgu
AK obyw. Bronisława Sonnenfelda pseudonim - "Lech" obecnie
zamieszkałego w Gdyni

Kampania wrześniowa.

W dniu 1 września 1939 r. jako d - ca drużyny 2 kompanii 205 p.p.
we Lwowie brałem udział w wypadzie rozpoznawczym na Kulparków,
Zaburze, Sokolniki i Kozielniki a następnie brałem udział w
natarciu na Kartusową Górę i Hołosko Wielkie.

Po bitwie tej wyróżniony zostałem przez d - cę p.płk. Smerczyńskiego
jako przykład dobrego i sumiennego rozeznania przez co oddziały
własne poprawiły położenie obrony.

20 września 1939 r. zabrany do niewoli podczas natarcia, gdzie
zostałem ranny i umieszczony w szpitalu /szkoła/.

Już następnego dnia tj. 21 września zbiegłem z niewoli /szpitala/
i ukrywałem się w miejscowości Żółkiew.

W m - cu listopadzie 1939 r. powróciłem do Bydgoszczy.

W toku załatwiania w " Gestapo" formalności meldunkowych jakie
nakładały władze okupacyjne, zostałem pozbawiony wolności przez
okres trzech tygodni.

Po zwolnieniu skierowany zostałem do pracy jako pracownik fizyczny
do Lotniczych Zakładów Amunicyjnych /magazyny/ w Bydgoszczy -
Osowa Góra.

Działalność konspiracyjną w/w zakładzie rozpocząłem w roku 1941
gdzie byłem współorganizatorem organizacji Szarych Szeregów /AK/
a następnie d - cą oddziału. Dostarczałem amunicję do zakonspirowanych
punktów na terenie miasta Bydgoszczy, która z kolei dostarczana
była do Borów Tucholskich /m.in. do partyzantki radzieckiej / oraz
za pośrednictwem łączników do zakonspirowanych organizacji wojskowych
Czerwoni Kosynierzy w Gdyni B.Ch., AK, AL, która wykorzystana była
w czasie powstania warszawskiego.

Od m-ca stycznia 1945 r. tj. od czasu oswobodzenia m. Bydgoszczy do
września 1946 r. pełniłem służbę w organach Milioji Obywatelskiej na
stanowisku kierownika komisariatu. Jestem członkiem ZBoWiD - u od
1968 r. Posiadam odznaczenia :Odznakę Grunwaldzką nr 29679 nadaną
w dniu 10.11.1969 r. Medal Zwycięstwa i Wolności nr 361-71-379 nadany
Uchwałą Rady Państwa z dnia 11.11.1971 r.

11/11

N 2

ALOJZY TEODOR ŻYTELEWSKI

1915 -

Inspektorat Bydgoszcz - Garnizon Bydgoszcz. Żołnierz Sam.
Placówki AK Osowa Góra, II z-ca k-dta placówki w 1944 r.

ps. "Pol"

A.T. Żytelewski, syn Teodora ur. 26 lutego 1915 r. w Bydgoszczy był do 1939 r. funkcjonariuszem Policji Państwowej po ukończonej szkole policyjnej. Wziął udział w wojnie 1939 r. jako d-ca drużyny 2 kompanii 205 p.p. we Lwowie. Zbiegł z niewoli i w listopadzie 1939 r. wrócił do Bydgoszczy. Po trzytygodniowym zatrzymaniu w gestapo, został skierowany jako robotnik do Zakładu Amunicyjnego Lotnictwa w Osowej Górze.

Pierwszy kontakt z ZWZ nawiązał przez swego kuzyna pchor-bosmana Bronisława Sonnenfelda ps. "Lech" w 1944 r., który w 1943 r. został mianowany k-dem rejonu, a od kwietnia 1944 r. k-dtem garnizonu AK w Bydgoszczy. W Osowej Górze nawiązał Żytelewski współpracę z Leonem Stobrawą ps. "Andrzej" z-cą a od 1944 r. k-dtem placówki i został od kwietnia 1944 r. mianowany II z-cą k-dta placówki. Brał udział we wszystkich akcjach konspiracyjnych placówki od 1943 do 1945 r., do czasu rozwiązania AK. Po zajęciu Bydgoszczy przez Armię Czerwoną organizował jako kierownik II Komisariat M.O. na Szwederowie. Po czystce w 1946 r. zwolniony z M.O. Nie żyje.

Zródła: Relacje B. Sonnenfelda, kolegów z Osowej Góry i Życiorys napisany przez Żytelewskiego.

Opr. Tadeusz Brukwicki "Alojzy"

T. Brukwicki

styczeń 1993 r.

I 27 9 02 94

II. Materiały uzupełniające rezerwy:
Żytelewski Alojzy:

1. Brukwicz Tadeusz, biogram:
Żytelewski Alojzy - dwie wersje z
uwagami recenzenta, mpis k. 2 s. 1-2
2. J. Brukwicz, Żytelewski Alojzy,
[w:] Słowa biograf. konspiracji
pomorskiej pod red. Maciejewsko-Marcinkowska Z.
i Zawacka E., Toruń 1994 i 2002 o. 241 k. 1 s. 3

Żytelewski Alojzy ps. "Pol"/1915 / z-ca kmdta Sam. Plac. Osowa
Góra ^{Garn.} insp. AK Bydgoszcz. 1

Ur. 26.II.1915 r. w Bydgoszczy, s. Teodora . Do 1939 r. był funkcyjoniariuszem policji.

Brał udział w wojnie , jako d-ca drużyny 2 komp. 205 pp we Lwowie. Dostał się do niewoli, z której zbiegł i w listopadzie 1939 r. wrócił do Bydgoszczy. Po trzytygodniowym areszcie na gestapo, został skierowany jako robotnik do Lotn. Zakł. Amunicyjnych Osowa Góra k. Bydgoszczy. Pierwszy kontakt z ZWZ nawiązał przez swego kuzyna, podchor. bosmana Bronisława Sonnenfelda ps. "Lech" / od kwietnia 1944 r. kmdta Garn. AK Bydgoszcz/. W Osowej Górze A. Żytelewski nawiązał współpracę z → Leonem Stobrawą ps. "Andrzej" /od 1944 r. kmdt plac./ i od kwietnia 1944 r. został II z-cą kmdta placówki. Brał udział we wszystkich akcjach konsp. placówki od 1943 do 1945 r. 1944 r.

Po zajęciu Bydgoszczy przez AR organizował II Komisariat MO na Szwedzerowie. Po czystkach w 1946 r. zwolniony z MO. Zmarł

AP AK T. B. Sonnenfeld, L. Nowak, A. Żytelewski;

Rel. B. Sonnenfelda i życiorys A. Żytelewskiego /zbiory autora/

T. Brukwicki

data sumienia

ostatnie podane mi są

*Ericz duval
p. Sobolewski*

Wspina

2

1975

S P

Zytelewski Alojzy ps. "Pol" (1915-...), z-ca kmdta sam. plac. Osowa Góra Garn. AK Bydgoszcz.

Ur. 26.II.1915r. w Bydgoszczy, syn Teodora. Do 1939r. był funkcjonariuszem policji.

Brał udział w wojnie jako d-ca drużyny 2 komp. 205 pp we Lwowie. Dostał się do niewoli, z której zbiegł i w listopadzie 1939r. wrócił do Bydgoszczy. Po trzytygodniowym areszcie na gestapo, został skierowany jako robotnik do Lotn. Zakł. Amunicyjnych Osowa Góra k/Bydgoszczy. Pierwszy kontakt z ZWZ nawiązał w 1941r. przez swego kuzyna, pchor. bosmana Bronisława Sonnenfelda ps. "Lech" (od kwietnia 1944r. kmdta Garn. AK Bydgoszcz). W Osowej Górze A. Zytelewski nawiązał współpracę z --> Leonem Stobrawą ps. "Andrzej" (od 1944r. kmdt plac. i od kwietnia 1944r. został II z-cą kmdta placówki. Brał udział we wszystkich akcjach konsp. placówki od 1943 do 1945r.

Po zajęciu Bydgoszczy przez AR organizował II Komisariat MO na Szwederowie. Po czystkach w 1946r. zwolniony z MO.

AP AK, T.: L. Nowak, B. Sonnenfeld, A. Zytelewski; [Rel. B. Sonnenfelda i życiorys A. Zytelewskiego] Zbiory własne autora (w tym [ ]

MG

Tadeusz Brukwicki

√ Zmarł 4. VII. 1975r., po chorobie na Szwederowie w Bydgoszczy.

~~7~~

20. Zytelewski Alojzy

- Bez uwag.

(recenzja) W

Żytelewski Alojzy ps. "Pol" (1915-....), zca kmdta Samodzielnej Plac. Osowa Góra Garn. AK Bydgoszcz.

Ur. 26 II 1915 r. w Bydgoszczy, syn Teodora. Do 1939 r. był funkcjonariuszem policji.

Brał udział w wojnie jako dca drużyny 2 komp. 205 pp we Lwowie. Dostał się do niewoli, z której zbiegł i w listopadzie 1939 r. wrócił do Bydgoszczy. Po trzytygodniowym areszcie na gestapo, został skierowany jako robotnik do Lotn. Zakł. Amunicyjnych Osowa Góra k. Bydgoszczy. Pierwszy kontakt z ZWZ nawiązał w 1941 r. przez swego kuzyna, pchor. bosmana Bronisława Sonnenfelda ps. "Lech" (od kwietnia 1944 r. kmdta Garn. AK Bydgoszcz). W Osowej Górze Żytelewski nawiązał współpracę z →Leonem Stobrawą ps. "Andrzej" (od 1944 r. kmdt Plac., przedtem zca) i od kwietnia 1944 r. został II zcą kmdta Placówki. Brał udział we wszystkich akcjach konspiracyjnych Placówki od 1943 do 1945 r.

Po zajęciu Bydgoszczy przez AR organizował II Komisariat MO na Szwederowie. Po czystkach w 1946 r. zwolniony z MO. Zmarł 4 VII 1975 r., pochowany na Szwederowie w Bydgoszczy.

APAK, T.: Nowak L., Sonnenfeld B., Żytelewski A.; zbiory własne autora (w tym rel. B. Sonnenfelda o Żytelewskim i zyciorys A. Żytelewskiego).

Tadeusz Brukwicki

"Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945", pod red. E. Ławackiej i S. Moriejewskiej, Wyd. FAPAK, t. V, Toruń 2002 (reprint)
cz. 1

1/3. Inne materiały dokumentacyjne:

Łytelewski Alojzy:

1. Leg. nr 182 Odznaki Pamiętkowej
Okr. Pomorskiego A & K, oryg. k. 1 s. 1-2

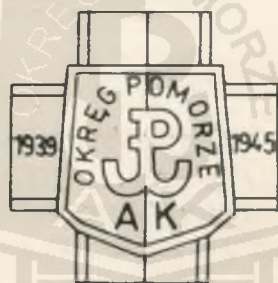

s. 1-2

Leg. nr 182 Odr. Pamiętkowej
Obr. Pom. A 2

LEGITYMACJA
ODZNAKI PAMIĄTKOWEJ
OKRĘGU POMORSKIEGO
ARMII KRAJOWEJ

Nr . 182 .

809 1106 A/2 2

Nazw. . . . Żytelewski . . . .

Imię . . . . Alojzy . . . .

Pseudonim . . . . "POL" . . . .

Przydział . . . . Garn. Bydgoszcz . . . .

1939 1945

jest upoważniony do noszenia

**ODZNAKI PAMIĄTKOWEJ
OKRĘGU POMORSKIEGO
ARMII KRAJOWEJ**

ZA KOMISJĘ ODZNAKI

[Signature]

15 8195

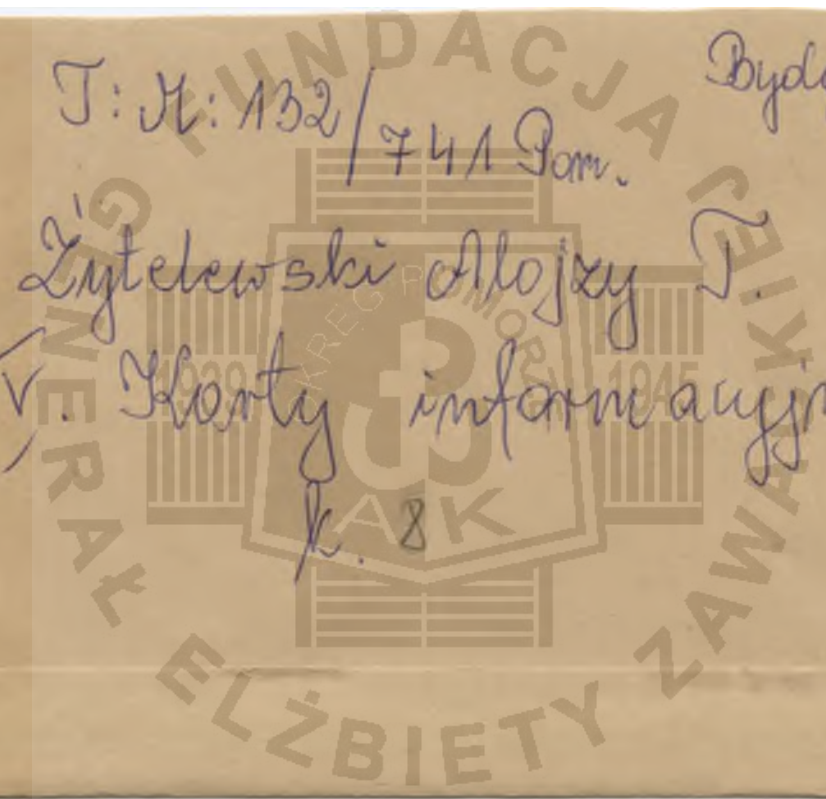
Toruń, dnia 11 listopada 1986 r.

T: K: 132 / 741 Pom.

Bydgoszcz

Łytelewski Alojzy T.

V. Skarty informacyjne
K. 8

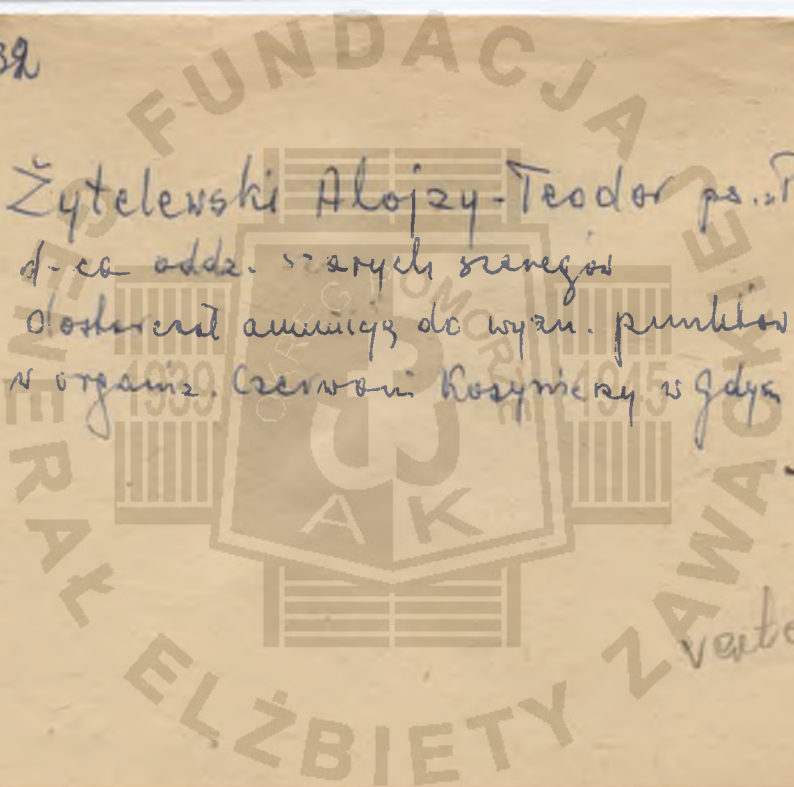

M. 139

AK
Bydgoszcz
1

Żytelewski Alojzy-Teodor ps. "Pol"
d-ca oddz. szarych szeregów
dotychczas amunicyj do wyzn. punktów
w organiz. Czerwoni Kosynierzy w Gdyni

ŻYTELEWSKI Alojzy ps. "Pol"

urodz.

Z-ca k-dta placówki Osowa - Góra "Dwór"

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

Byapom

2

Br K Z z 07

m

Bydgoszcz

3

ŻYTELEWSKI ^{Alojzy}_{Teodor} ps. "Pol"

- inf. o Szarych Szeregach w Zakł. Amunicyjnych
w Osowej Górze.

rel. L. Nowak sygn. M-131

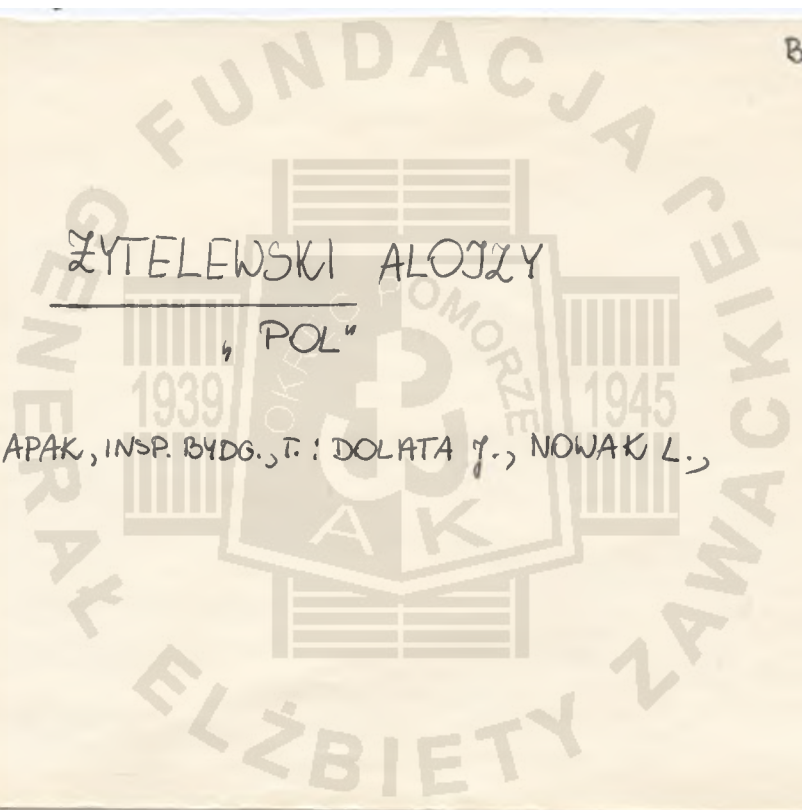

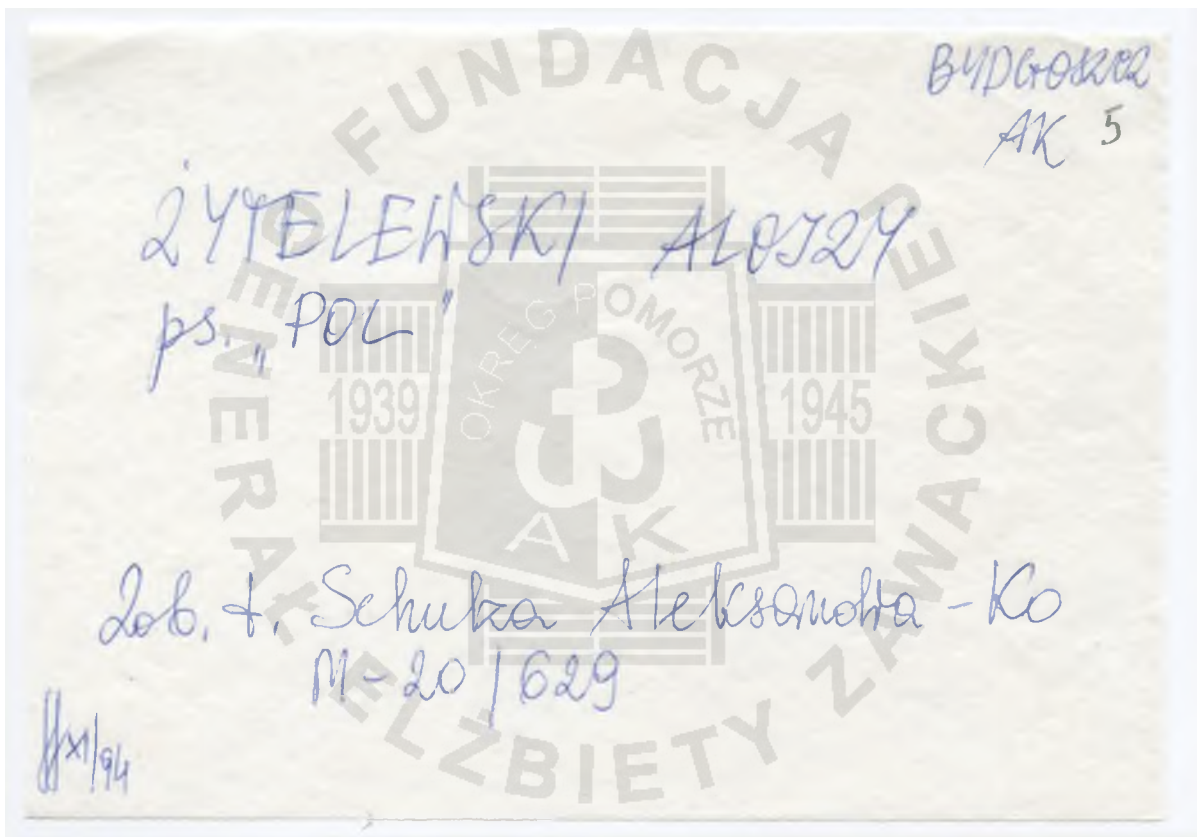
BYDGOŚĆ
AK 4

ŻYTELEWSKI ALOJZY

„POL”

Zob. APAK, INSP. BYDG., T. : DOLATA 7., NOWAK L.,

BYDGOSZCZ
AK 5

ŻYTELEWSKI ALOJZY
ps. "POL"

Dob. t. Schuka Aleksandra - Ko
M-20/629

Jx/94

Żytelewski ALOJZY

Bydgoszcz
FV 6

inf. 2 relacji Sonnenfelda M. 203

zwerbowany do "Szarych Szeregów" przez
Bronisławę Sonnenfelda. w 1940.

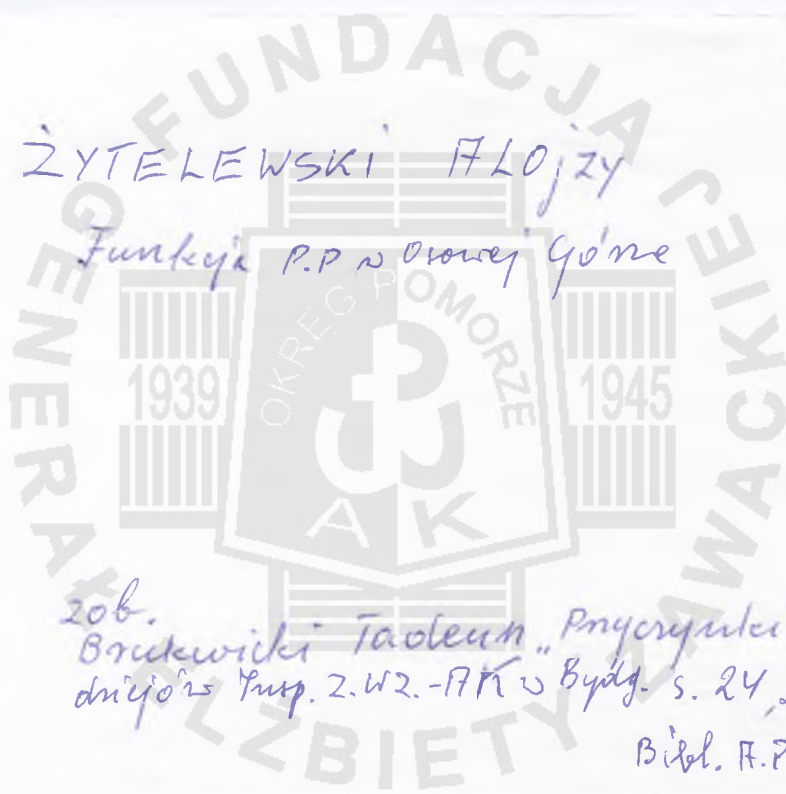
Kat. m.

Bydg. 7

+ ŻYTELEWSKI FLOJZY

Funkcja P.P. w Orowej Górze

zob. Brickewicki Tablem „Pryczyntki do
dni 10^{tych} luty 2. W2. - AK w Bydg. s. 24, 26, 27

Bibl. R.P. F.K.

AK-98

a

HK 8

ZYTELEWSKI Alojzy

Bydgoszcz

ps. "Pol"

Urodz. 36 II. 1915 r. w Bydgoszczy.

Z-ca kmata Samochodowej Strażnicy
Osowa Góra, Serw. HK Bydgoszcz.

Zob. Stowarz. Biał. Ruch. Soc. t. 1, s. 241
Fundacja Archiwum Sowińskiego HK
Joniń, 1994 r.

U. Day 2002

M-132

AK - Bydgoszcz

Żytelewski Alojzy Teodor

Zytelewski Alojzy

ZESKANOWANE

